

Kulatý stůl č. 2 – Report

Národní kulaté stoly
Smart Finance for Smart Buildings

19. května 2022

Úvod

Druhý kulatý stůl k diskusi a návrhu opatření k podpoře renovační vlny a financování energetické účinnosti v budovách proběhl ve čtvrtek 19. května v prostorách Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství. Celkem se **zúčastnilo 34 zástupců** širokého spektra organizací z finanční sféry, veřejných institucí, vysokých škol, veřejné správy, stavebních firem, zájmových organizací, poskytovatelů energetických služeb a dalších.

Kulaté stoly jsou organizovány za účelem etablovat fórum k setkávání všech stran zainteresovaných na zvyšování energetické účinnosti budov a diskusi a formulaci opatření, která ji podpoří. Kromě zahájení série kulatých stolů bylo hlavním cílem prvního setkání diskutovat tři témata předpřipravená expertními skupinami a určená do strategického dokumentu cestovní mapy (roadmap). Druhým cílem bylo vybrat z užšího výběru témata k dalšímu rozpracování pro druhý kulatý stůl.

Sekce 1

V první sekci, v úvodu kulatého stolu, vystoupili se svými příspěvky hosté. Kulatý stůl zahájil náměstek ministra průmyslu sekce evropských fondů, pan **Marian Piecha**. Ve svém příspěvku informoval o navýšení alokace finančních prostředků v operačním programu OP TAK vyhrazených pro energetické úspory až na 10 miliard Kč. **Spolupráce bank a ESCO firem** na přípravě projektů je pro využití těchto prostředků nezbytná a ministerstvo je připraveno ji odměnit zredukováním administrativy spojené s vyřizováním podpory pro dobře připravené projekty. To je velká příležitost pro vhodně nastavený zásobník projektů.

Další příspěvek přednesl pan **Robert Pernetta** z Evropské investiční banky (EIB). Jeho tématem bylo využívání **finančních nástrojů** v kombinaci s dotacemi v režimu tzv. blended financing jako velmi žádoucí zefektivnění veřejné podpory projektům energetické účinnosti. Pro podporu svých argumentů uvedl pan Pernetta úspěšné příklady z evropských zemí: Polsko, Lotyšsko a Malty, které všechny již nějakou formu kombinace finančních nástrojů a dotací zavedly. Svůj příspěvek zakončil **doporučeními pro ČR**, mezi nimi: zavést pro-klientský přístup, zapojit do poskytování finančních nástrojů síť poboček komerčních bank, zabránit překryvu různých podpůrných programů, vtělit poradenství o úsporách přímo k finanční podpoře a výhledově ukončit podporu formou čistých dotací bez zapojení finančního nástroje.

První sekci zakončil přehledem dění v sesterském projektu kulatých stolů v Bulharsku **Pavel Mančev** z bulharského centra pro energetické úspory EnEffect.

Sekce 2

Během druhé sekce proběhly podrobnější prezentace tří témat a navržených opatření předpřipravených expertními skupinami, na které vždy navázala diskuse a krátká hodnotící anketa. Příspěvkům a diskusi bylo vyhrazeno vždy 30 minut, ale zájem účastníků byl značný a sekce se tak i kvůli pozdějšímu začátku zpozdila za původním plánem. Cílem sekce bylo získat zpětnou vazbu stakeholderů jednak k věcné stránce témat a opatření a jednak zjistit, jakou důležitost jim účastníci přisuzují.

Téma 1: Udržitelnost ve financování

Jako první prezentoval **Ondřej Franek** ze společnosti Metrostavu. Jeho tématem byla problematika povinnosti nefinančního reportování o ESG¹ a její vliv na stavební sektor. Ve své prezentaci uvedl širší

¹ ESG – Environmental, Social, Governance – hodnocení vlivu firmy na životní prostředí, přístupu ke společenským aspektům a dobré firemní správy.

souvislosti nefinančního reportingu. Jeho definici a rozsah, příklady dobré praxe v ČR a požadavky návrhu směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (CSRD²).

Zaznělo, že mnoho významných firem ve stavebním průmyslu v ČR reportuje nefinanční data již nyní v rámci výročních zpráv nebo v rámci separátních zpráv. Problémem nicméně zůstávají **roztržitost používaných metodik** a s tím související jejich **špatná porovnatelnost**. Nefinanční reportování také představuje nezanedbatelnou dodatečnou administrativní zátěž.

Navrhovaná směrnice s těmito nedostatky počítá a nabízí řešení v podobě požadavku maximální možné standardizace metodik a podpoře firem zapojených do nefinančního reportingu. Počítá se také s **posouzením přiměřenosti** vlivu na malé a střední podniky.

Závěrem bylo navrženo opatření **definovat jednotnou metodiku pro ČR**, která bude respektovat: jednotnost, měřitelnost a transparentnost a lokální aplikovatelnost.

Diskuse

Ještě v prezentaci pak byly položeny otázky do diskuse:

- 1) Bude pro účely stavebních firem existovat jednotná metodika ESG?
- 2) Jedním z témat ESG je výpočet uhlíkové stopy. Bude existovat jednotná metodika?
- 3) Má se povinnost podávání zpráv o udržitelnosti promítnout do právních předpisů ČR?

Diskuse se pak vedla víceméně okolo potřebnosti nefinančního reportingu, kdy zaznívaly argumenty pro i proti. Na jedné straně panují pochopitelné obavy ze strany dotčených firem, že ESG pro ně bude znamenat pouze dodatečnou administrativní zátěž a že potenciálně může být vyžadovaná metodika příliš detailní a široce definovaná, takže se prakticky mine účinkem (bude příliš komplikovaná, než aby bylo možné ji správně implementovat). Pokud by navíc požadavky na jednotlivé parametry (zejm. uhlíková stopa a náročnost na primární zdroje energie) byly příliš vysoké, mohlo by nefinanční reportování snížit konkurenceschopnost odvětví.

Na druhé straně ale také zaznělo, že ESG je globální trend a do ČR se určitě dostane pod vlivem zahraničních společností a kapitálu. Proto bude nejlépe k němu přistoupit pragmaticky a soustředit se na jeho zvládnutí. Kvalitní ESG výkaznictví bude také v budoucnu čím dál více podmiňovat financování projektů ze strany bank, což je další argument pro hladké přijetí a zavedení ESG, a v tomto ohledu může naši konkurenceschopnost – hlavně v mezinárodním měřítku – zvýšit.

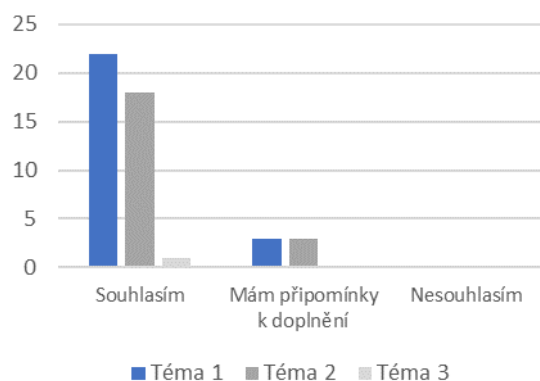
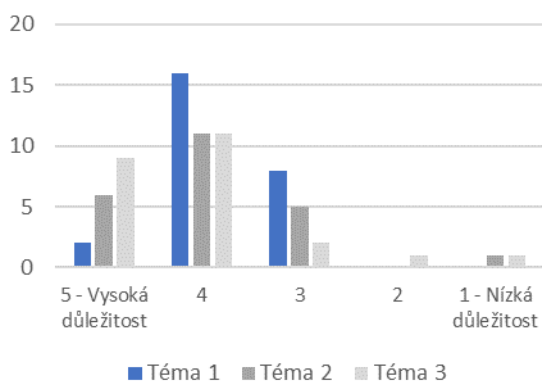
Závěr diskuse: Opatření je vnímáno jako vhodné pro zahrnutí do roadmap. Očekáváme připomínky a doplnění ze strany účastníků kulatého stolu.

Tabulka 1 Výsledky ankety o tématu 1

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

² CSRD – **Corporate Sustainability Reporting Directive** – více o iniciativě jednotného evropského standardu nefinančního vykazování na stránkách Evropské Komise: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 2 Téma 1 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Možné participující organizace
1	Vytvoření jednotné metodiky nefinančního reportování ESG pro ČR	Primárně MF, MPO, MŽP a sekundárně ČBA a ČSÚ

Návrhy a připomínky

Téma 2: Zvýšení efektivity finančních nástrojů

Druhé téma prezentovali **Michal Tobiáš** z Univerzitního centra pro energeticky efektivní budovy (UCEEB) ČVUT a **Ondřej Ptáček** z pražské pobočky PwC. Navázali na Roberta Pernetta a jeho příklady ze zahraničí shrnutím využití finančních nástrojů v ČR, a to jak v minulosti, tak mezi aktuálními plány při přípravě operačních programů.

Potenciál pro využití finančních nástrojů je značný. Pro jejich úspěšnou implementaci je třeba:

- 1) **Kombinovat finanční nástroje se stávajícími dotačními výzvami** (např. programy OPŽP, OP TAK). Samotné dotace, pokud jsou tak nastaveny, jsou vždy pro příjemce výhodnější než finanční nástroj.
- 2) **Zajistit vyšší kvalitu podporovaných projektů** pomocí dostupné technické podpory a důrazem na jejich udržitelnost a ekonomickou efektivitu.
- 3) Co nejvíce **rozšířit spolupráci veřejného a soukromého sektoru**.
- 4) Spolupracovat s finančními institucemi (komerčními bankami) a odborníky napříč strategickými sektory (energetika, doprava, věda a výzkum...). Nastavit finanční nástroje tak, aby mohly být distribuovány ve spolupráci a prostřednictvím početných sítí poboček komerčních bank.

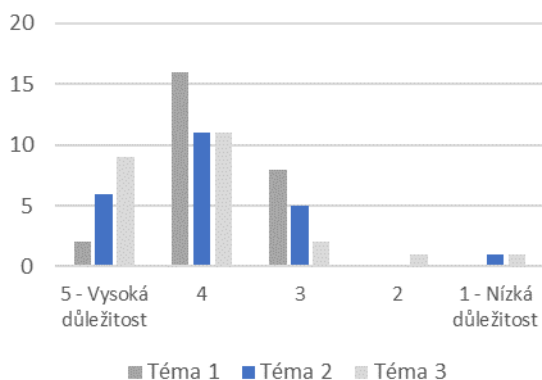
Dále byl prezentován průzkum mezi českými podniky, který ukázal, že poptávka po energeticky úsporných projektech v českém byznysu výrazně roste. Dvě třetiny dotázaných podniků plánují realizovat energeticky úsporný projekt v nejbližších dvou letech, a stejný poměr projektů má zamýšlené investiční náklady do 5 mil. Kč. Více než dvě pětiny podniků počítá s návratností takové investice delší než pět let (to je více než v minulých průzkumech) a opět dvě třetiny jasně preferují nějakou variantu kombinovaného financování (kombinaci záruky za úvěr a dotace nebo zvýhodněného úvěru a dotace).

Diskuse

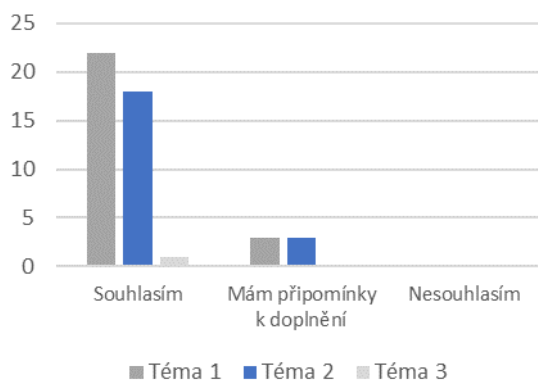
Závěr diskuse: Opatření je vnímáno jako vhodné pro zahrnutí do roadmap. Očekáváme připomínky a doplnění ze strany účastníků kulatého stolu.

Tabulka 3 Výsledky ankety o tématu 2

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 4 Téma 2 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Možné participující organizace
1	Zavést co nejvíce finančních nástrojů do výzev hlavních operačních programů financujících energetické úspory (OP ŽP, OP TAK)	MPO, MŽP, NRB, ČBA
2	Optimalizace a zefektivnění administrativního procesu	MPO, MŽP, NRB, ČBA
3	Komunikace opatření směrem k potenciálním žadatelům	MPO, MŽP, NRB, ČBA

Návrhy a připomínky

Téma 3: EPC bez vlivu na státní dluh

Jako poslední téma prezentoval **Radim Kohoutek**, výkonný ředitel Asociace poskytovatelů energetických služeb (APES), problematiku EPC smlouvy bez vlivu na státní dluh, nebo také tzv. Maastricht-neutrální. V prezentaci zaznělo, že projekty typu **EPC**, běžně realizované v soukromém sektoru, ale také u veřejných institucí se samostatným hospodařením (příspěvkové organizace, obce...), **nelze realizovat u organizačních složek státu** (OSS), protože vzniklá pohledávka za klientem (OSS, tedy přímo státem) vstupuje do státního dluhu, což zhoršuje hodnocení veřejného dluhu podle tzv. Maastrichtských kritérií.

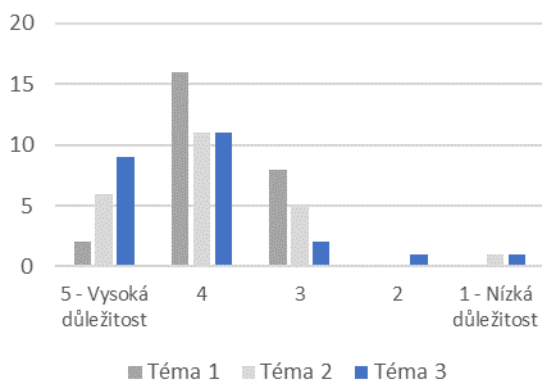
Navržený vzor Maastricht-neutrální smlouvy problém řeší přenesením projektových rizik na poskytovatele energetických služeb. Především přináší požadavek upravovat výši splátky podle skutečně dosažených úspor (nyní je splátka fixní a dosažené úspory se řeší pomocí bonusů/doplateků). Dále požadavek na zaručení funkčnosti instalovaného zařízení a zajištění běžné údržbu a opravy po celou dobu poskytování garance (nyní jen v rámci běžné záruky na technologii). Tyto a některé další požadavky ztěžují a prodražují metodu EPC.

Diskuse

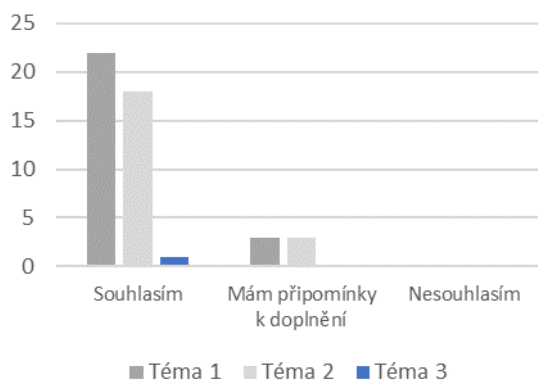
Závěr diskuse: Opatření bylo také označeno účastníky jako vhodné pro zahrnutí do roadmap, nicméně jeho priorita je vnímána jako o něco méně důležitá, než u prvních dvou témat. Bohužel u druhé anketní otázky selhala technika a podařilo se zaznamenat pouze jedinou odpověď. Levý graf v tabulce níže je proto ponechán pouze pro zachování formátu.

Tabulka 5 Výsledky ankety o tématu 2

Jak důležité toto opatření podle Vás je?

S navrženým postupem...

Pozn.: Na svislé ose vždy počet hlasů

Navržená opatření

Tabulka 6 Téma 3 - navržená opatření

Číslo	Název opatření	Možné participující organizace
1	Přijmout znění vzorové Maastricht-neutrální smlouvy EPC	MPO, MF, ČSÚ, APES

Návrhy a připomínky

Sekce 3

Ve třetí sekci byla prezentována vybraná témata, aby se v následné diskusi získala zpětná vazba od účastníků ohledně priority a přijatelnosti těchto témat. Cílem bylo ověřit relevanci témat a zájem členů kulatého stolu o jejich podrobnější zpracování a zahrnutí do road map. Z časových důvodů proběhla v plénu stručná prezentace a poté hned hlasování o vnímané prioritě témat.

Prezentace témat

Zlepšení připravenosti kapacit na zvyšování tempa renovací budov a podílu OZE

EU přijala cíl zdvojnásobit míru renovací budov v členských státech. Budovy představují velký potenciál úspor energie, vytápěných většinou energií z fosilních zdrojů. ČR se urychleně potřebuje zbavit závislosti na fosilních palivech. To je v souladu s 10 kroky na snížení závislosti na ruském zemním plynu, které vyhlásila Evropská komise. K tomu je zapotřebí posílit výrobovou základnu, výrobní kapacity, lidské zdroje (příprava projektové dokumentace, zkrácení termínů dodávek, posílení montážních firem ad.), využívání nových technologií (urychlení sdílení best practice a know how). Nástroje: Zacílení veřejné podpory – posílení operačních programů (OPZ+), rekvalifikace, kurzy OZE.

Role NRB ve financování energetických úspor

Budoucí nastavení finančních nástrojů poskytovaných NRB pro projekty energetické účinnosti tak, aby měly co největší efekt a odpovídaly očekávání a potřebám potenciálním žadatelům. Garance poskytované Národní rozvojovou bankou (NRB) se automaticky započítávají do výše poskytované podpory a tím snižuje její čerpatelnou výši. Program ELENA podporující přípravu projektů energetických úspor veřejných zadavatelů (krajů, měst a obcí) je hodnocen jako funkční a správný, panuje však obava, že budou vyčerpány jeho prostředky.

Návrhy opatření: Správné porozumění potřebám žadatelů a nastavení finančních nástrojů tak, aby měly maximální efekt. Změna podmínek tak, aby se garance NRB nezapočítávala do celkové výše poskytnuté podpory. Podporovat navýšení finančních prostředků v programu ELENA.

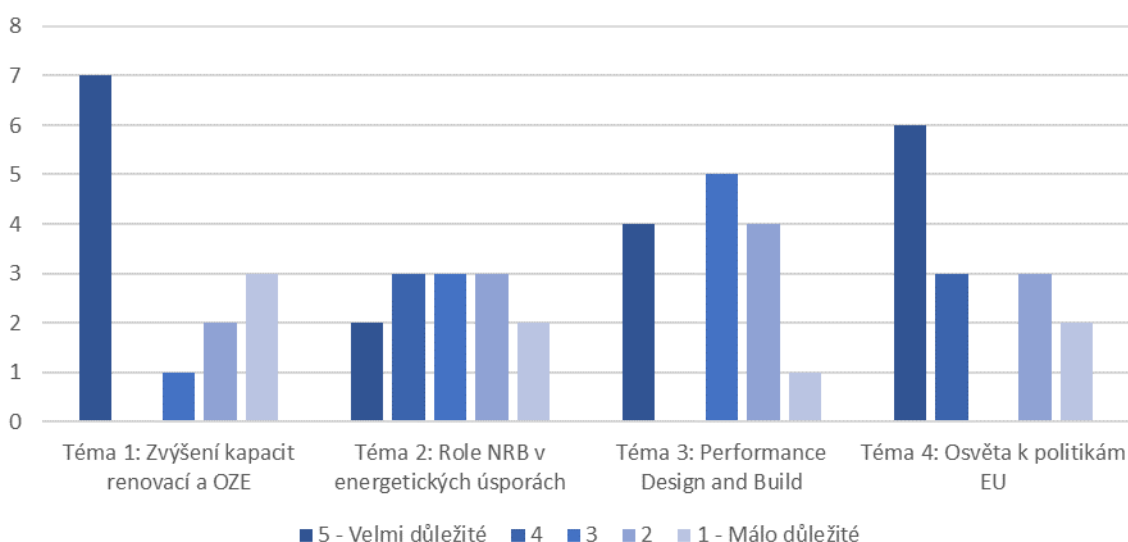
Zvýšit povědomí o metodě (Performance) Design & Build ((P)D&B)

(P)D&B je způsob inovativního zadávání výstavby nových budov, ale i rekonstrukcí budov stávajících. V podmínkách České republiky se stále jedná o relativně nový model, který se pro vlastníky budovy a investory může jevit jako obtížně realizovatelný, nicméně který má potenciál pro urychlení naplňování cílů Zelené dohody a balíčku Fit for 55. Stejně jako EPC, tak i (P)D&B umožňuje přenést projektová rizika na dodavatele požadavky na EU Taxonomii. Cíl: zvýšit povědomí o parametrech, výhodách a omezeních modelu (P)D&B.

Osvěta v oblasti „Renovation Wave“, „Fit for 55“, „EU Taxonomy“ apod.

Přesto, že renovace veřejných i soukromých budov je zásadní akcí a byla vybrána v Evropské zelené dohodě jako klíčová iniciativa pro zvýšení energetické účinnosti v tomto sektoru a klimaticko-energetický legislativní balíček Fit for 55 má Evropskou unii přiblížit ke splnění cílů pro rok 2030 a taxonomie EU jako klasifikační systém stanovuje seznam ekologicky udržitelných ekonomických činností, jsou tyto termíny často ve veřejném prostoru zmiňovány a nadužívány, aniž by byl jejich význam správně chápán.

Tabulka 7 Výsledky ankety k prioritizaci témat

Pozn.: Na svislé ose je počet hlasů

Přílohy

Agenda

09:00	Registrace, otevření sálu
09:30	Začátek akce
09:40	Sekce 1 – Úvodní slovo <ul style="list-style-type: none">- Tematické příspěvky<ul style="list-style-type: none">○ Marian Piecha (náměstek ministra průmyslu a obchodu) OP TAK v novém období 2021 – 2027 a Národní plán obnovy.○ Robert Pernetta (EIB) Finanční nástroje v EU, potenciál pro replikaci v ČR○ Pavel Manchev (EnEffect, Bulharsko), Kulaté stoly v dalších zemích – zkušenosti- Shrnutí závěrů prvního kulatého stolu (SEVEn)
10:40	Přestávka
10:45	Sekce 2 – Prezentace a diskuse tří vybraných opatření <ol style="list-style-type: none">1. Dopady ESG na podnikání v oblasti EE (stavebnictví, ESCO) à 30 min Ondřej Franek, SPS2. Zvýšení efektivity finančních nástrojů à 30 min Michal Tobiáš, UCEEB3. EPC bez vlivu na státní dluh à 30 min Radim Kohoutek, APES
12:15	Coffee break, networking
13:00	Sekce 3 – Výběr témat pro druhý kulatý stůl <ul style="list-style-type: none">- Diskuse a prioritizace z okruhu vybraných témat
14:00	Společné shrnutí, závěry kulatého stolu, další kroky, zakončení akce

Prezentace

V samostatném souboru.